

בית הדין הארץ לעובדה

ע"ע 11-11-1688

המעערעת

הארה תוכניות העשרה בע"מ

1. אליעזר פין
2. אסף מודמן

המשיבים

בפניו: השופטת לאה גליקמן, השופט אילן איתח, השופט יעל אנגלברג שהם נציג ציבור (עובדים) מר ישראל דורון, נציג ציבור (עובדים) מר מיכה ינון

בשם המערעת: ע"ד עמיה גורביץ
בשם המשיבים: ע"ד גיל יהב, ע"ד נמי גולדהברג

פסק דין

השופטת יעל אנגלברג שהם

בפנינו ערעור על פסק דין של בית הדין האזרחי בירושלים (תע"א 3586/08 ; השופט אילן אברהם ונציג הציבור מר אברהם לנמן ומר ברוך פיקל; ניתן ביום 18.9.11).

.1. המערעת היא חברה העוסקת בתחום החינוך הבלתי פורמלי ומפעילה חוגים, צהרות וקייטנות. המשיבים עבדו אצל המערעת עד לסוף חודש 6/08, לאחר שהודיעו על התפטרותם במכתבים מיום 18.5.08. במסגרת עבודתם במערעת הדרכו המשיבים בקייטנות שאוthon הפעילה בחברת "ירד ויזן" ובחברת "קשת" (להלן ייחד - " לחברות") וכן עבדו בצהרון שהופעל על ידי המערעת בבית ספר "היובל" בתל אביב (להלן - "בית הספר"). לאחר התפטרותם והחל מיום 7/08 הפעילו המשיבים באמצעות חברת שחיקמו, קייטנות לחברות ובבית הספר ובהמשך (החל מיום 9/08) הפעילו צהרון בבית הספר. המשיבים העסיקו עצמם לפניים אצל המערעת.

.2. בחוזה העבודה של המשיב 1 ישנו סעיף "אי תחרות" הקובע כדלקמן -

"עם סיום עבודתו של העובד במעבידה, מכל סיבה שהיא, מתחייב העובד שלא לשימוש עצמו במצב של ניגוד אינטרסים

בית הדין הארץ לעובדה

ע"ע 11-11-1688

העלול לפגוע במעבידה. במילויו האמור על אישור מפורש ומוסכם של העובד להשתמש במידעוטיו שנרכשו במהלך עבודתו במעבידה, כגון, בקרה של תחרות, חלקי או מלאה, בכל אזור בו התקיימה פעילות המעבדה, האמור לתקופת זמן של 8 חודשים עם סיום יחסיו עובד מעבידה". (סעיף 13 לחוזה העבודה; מוצג 1 לתיק המוגדים מטעם המערעת; להלן - "תנויות אי תחרות").

כн נקבע בחוזה העבודה של המשיב 1 (סעיף 14) פיצוי מוסכם מראש בשיעור של 20,000 ל"נ על כל מקרה של הפרת תנויות אי תחרות (בין היתר). בחוזה העבודה של המשיב 2 (סעיף 10.3 להסכם) נקבע סעיף דומה לעניין אי תחרות ואולם לא נקבע בו פיצוי מוסכם.

.3. כעולה מהעובדות שנקבעו בפסק הדין של בית הדין קמא, עד במהלך עבודותם אצל המערעת פועלו המשיבים להקמת חברותם ולהשות夫 כל האישורים הנדרשים להפעלת הקיטנות שצפויות היו להיפתח מחודש 7/08 ואילך.

.4. המערעת הגישה בקשה למתן צו מנעה שייסור על המשיבים להפעיל קייננה בבית הספר ולהגביל התפקידים העסקיים של המשיבים עם בית הספר ושני לקוחות נוספים של המערעת. בחלטות בית הדין קמא (בש"א 3183/08; השופטת חנה בן יוסף; ניתנו ביום 29.6.08 ובוים 27.7.08) נדחתה הבקשה. בהמשך הגישה המערעת תביעה לחזב המשיבים בתשלום פיצויים וזאת מכוח חוק עולות מסחריות, תשנ"ט-1999 (להלן - "חוק עולות מסחריות"); בגין הפרת תנויות אי תחרות; ובгинן הפרת חובת הנאמנות וחובת תום הלב.

.5. בפסק דין דחה בית הדין קמא את תביעות המערעת לפיצוי מכוח חוק עולות מסחריות שלא הזכיר קיומו של "סוד מסחרי"; לפיצוי בגין הפרת תנויות אי תחרות שלא הזכיר קיומו של אינטראס לגיטימי המצדיק מתן תוקף לתניניה; ולפיצוי בגין אובדן רווחים שלא הזכיר קשר סיבתי בין התנהלות המשיבים. מנגד קבע בית הדין קמא כי המשיבים הפרו בנסיבות המערעת, החלו לפעול להקמת חברותם ונפנו ללקוחות המערעת (עמ' 6 שורות 8 - 25 לפסק הדין). בית הדין האזרחי קבע כי הפרה זו מזכה את המערעת

בית הדין הארץ לעבודה

ע"ע 11-11-1688

בפיקוח בגין הפרת החוזה וגורר את שיעור הפיצוי למעערת משכר עבדותם החודשי של המשיבים. בהתאם לכך חייב את המשיב 1 בתשלומים פיצויו בשיעור של 4,000 ש"ח והמשיב 2 חייב בתשלומים פיצויו בשיעור של 3,000 ש"ח. עוד קבוע בית הדין קמא כי כל צד יישא בהוצאותיו.

.6. המערעת הגישה ערעור על פסק דיןנו של בית הדין קמא ובמסגרתו עטרה נגד קביעותיו העובדיות והמשפטיות.

.7. בדין בפניו חזרה בה המערעת מטענותיה בעניין הזכות לפיצוי מכוח חוק עולות מסחריות וצמצמה את ערורה לשולשה עניינים בלבד: האחד, זכאותה לפיצויי מוסכם בגין הפרת תנויות אי התחרות; השני, זכאותה לפיצוי בגין אובדן רווחים; והשלישי, זכאותה לפיצוי בגין הפרת חובות תום הלב וחובות הנאמנות. באשר לשני העניינים הראשונים טוענת המערעת כי שגה בית הדין קמא בכך שלא פסק לה כל פיצוי בגיןם, ואילו באשר להפרת חובות תום הלב וחובות הנאמנות טוענת המערעת נגד שיעור הפיצוי שנפסק לזכותה.

.8. לאחר שהמערעת את טענות הצדדים ועיננו בסיקומיהם, בתיק בית הדין קמא ובפסק הדין, לא מצאנו כי יש מקום להתערב בקביעותיו העובדיות של בית הדין קמא. הלהקה היא כי בית דין זה ממעט להתערב בקביעות עובדיות שנקבעו על ידי העראה הדינונית, ולא מצאנו כי המקורה שבפניו מצדיק סטייה מהלכה זו (דב"ע (ארצי) מט/104-3 נטור, **איחוד סוכני נסיעות לטיפולים מאורגנים בע"מ - גילה פרט**, פד"ע כא 387, סעיף 5 לפסק הדין). משכך, ומשלא הרימה המערעת את הנטול המוטל עליה להוכיח קיומו של קשר סיבתי בין התנהלות המשיבים לאובדן רווחים, לא מצאנו מקום להתערב אף בקביעה זו.

כן, לא מצאנו מקום להתערב בהחלטת בית הדין קמא לדוחות את תביעת המערעת לפיצוי בגין הפרת תנויות אי התחרות, לאחר שהמערעת לא הרימה את הנטול להוכיח את עמידתה בתנאים הנדרשים לפיצוי בגין הפרת תנויות אי התחרות (ראו לעניין זה ע"ע (ארצי) 164/99 **דן פרומר, צ'ק פוינט טכנולוגיות תוכנה בע"מ - רזגארד בע"מ**, פד"ע לד 294).

בית הדין הארץ לעובדה

ע"ע 11-11-1688

9. יחד עם זאת, סב冤ו כי שיעור הפיצוי שנקבע על ידי בית הדין קמא בגין הפרת חובת תום הלב והנאמנות אינו מסקף באופן ראוי ונכון את החסתייגות מהנהלות המשיבים מחד, ואת החשיבות של חובה תום הלב והנאמנות המוגברות ביחס עובודה מאידך.

10. בפרשת ורגוס קבע בית המשפט העליון כי -

"יש לתת את הדעת לאינטראס הציבור להצבת נורמה של התנוגות המאופיינות בהגינות ובתומם **לפ. בעיקרון, מחייב אייזון כזה כי עובד שפרש מקום העבודה, ישמר על הסודות המסתוריים של מעביו הכספיים, קיים את חובת האמון שלו לפניו ולא יתעשר על השבונו שלא כדין". (עמ"א 1141/92 ורגוס בע"מ ואח' נ' ברמקס בע"מ ואח', פ"ד נא(3) 421, 429; הדגשה של לי - י.א.ש.)."**

ברוח זו קבע גם בית הדין הארץ בפרשת גירית כי -

"חובת הנאמנות, חובת תום הלב, וחובת ההגינות הנובעת מחוזה העובודה, מהוות את התשתית ליחסים העובודה הוגנים. העובד והמבעלי אינטראס ריבים הניצבים משני עברו המתאר וחובתם הздравית היא שלא להימצא בניגוד אינטרסים." (עמ"ע ארציאי 189/03 גירית בע"מ - מרוצי אביב, ניתן ביום .(18.12.03).

ובעניין "בצלאל" שנדון בבית דין זה ביוםים אלה ממש, חזר בית הדין והציג את חשיבותן של חובת הנאמנות ותום הלב -

"התקרשות בין עובד למעביו והיחסים ביניהם, מעצב טיבם וטבעם, הם בעלי אופי מיוחד, בהיותם חוזה יחס מתמשך. בהתאם, ומכוון יחס האמון Fiduciary Relationship ולאור עקרון תקנות הציבור, חלות על העובד ועל המעסיק, במהלך יחס העובודה ובסיומו, חובה מוגברות של תום לב, אמונה, גילוי, והגינות. חבות אלה, הן 'חבות עצמאיות' שקימן אינו תלוי בתניה חוזית מפרשת בין הצדדים', המשליכות על זכויותיהם של העובד והמעסיק כאחד." (עמ"ע 1828-10-11 ורד זפרן גני - האקדמיה לאמנויות

בית הדין הארץ לעובדה

ע"ע 11-11-1688

לעיצוב "בעלאל", ניתן ביום 28.11.12, בסעיף 30 לפסק דין
של הנשיאה; הדגשה שלי - י.א.ש.).

.11. אף בעניינו אנו, מצאנו כי המשיבים בפועלותם להקמת חברה מתחילה ולקבלת אישורם להפעלת הקיטנות אצל לכוורת המערעת בעת שעבדו אצל, בחרו בחומר תום לב להפר את חובת הנאמנות שהאותה הם חביבים למערעת. עוד נוסיף כי אף אם אין מקום לראות במשיב 1 עובד "בכיר", אין בכך כדי להפחית מחובות האמון הבסיסיות שאוthon חב עובד לublisher, וחובות אלה מוטלות על כל עובד מעצם קיומו של יחס הувודה המקצועיים חובות תום לב ונאמנות מוגברים.

.12. חובת הנאמנות של עובד לublisher מעוננת כבר בדיון העברי המורה כי על עובד להיזהר מלגוזל את זמנו של בעל הבית ועליו להשיקע את כל מרצו בעבודתו. וכן מורה הרמב"ם בהלכות שכירות -

"בדרך שמהדר בעל הבית שלא יגוזל שכר עני ולא יעכיבו כן העני מזוהר שלא יגוזל מלאכת בעל הבית ויבטל מעט בכאן ומעט בכאן ומוציאו כל היום במרמה אלא חייב לדקדק על עצמו בזמן שהרי הקפידו על ברכה וביעית של ברכת המזון שלא יברך אותה, וכן חייב לעבד בכלacho שהרי יעקב הצדיק אמר כי בכל חיי עבדתי את אביכן, לפיכך נטל שכר זאת אף בעולם הזה שנאמר וירוץ האיש מאד מאד". (רמב"ם 1204-1138), הלכות שכירות פרק יג הלכה ז; וכן נפסק להלכה בשולחן ערוך, חושן משפט, סימן שלו, יט-ב).

יתר על כן, חכמים אף אסרו על העובד לעובוד בעבודה פרטית לצרכיו בשעה שהוא עוסק בעבודתו עבור מעביד ואסרו על העובד לגוזל מלאכתו של בעל הבית בצדינס "שאין השכיר רשאי לעשות לעצמו מלאכה עם מלאכת בעל הבית". איסור זה נלמד מהנהגתו של יעקב בעבודתו אצל לבן, שעלה אף שהחזק בעדר צאן משלו, נמנע מ לרעתו בעצמו בעת שרעעה את עדרו של לבן ומסר את עבודת הרעיה לבניו (מדרש הגadol, בראשית, ירושלים תש"ה, עמי תקמ).).

בית הדין הארץ לעובודה

ע"ע 11-11-1688

- לאור כל האמור לעיל ולאור שלקחנו בחשבון - מחד גיסא, את קביעתו העובדתית של בית הדין קמא להuder קשר סיבתי בין התנהלות המש��בים לבין החלטות בית הספר והחברות שלא לתקשר עם המערערת להפעלת צהרון וקייטנות בMSG'ם, ומאידך גיסא - את חומרת התנהלותם של המש��בים בהפרת חובות תום הלב והנאמנויות כפי שנקבע על ידי בית הדין האזרוי, ואת מקומן המרכזי של חובות אלה ביחסים העובודה, אנו ממעמידים את שיעור הפיזי שעל כל אחד מהמשﬁבים לשלם למערערת על סך של 20,000 ל"ש וזאת בנוסף לסכומים שנפקדו לזכות המערערת בבית הדין קמא.
14. משנדחו עיקר טענות המערערת ולאור החלטתנו לעיל - מצאנו כי על כל צד לשאת בחוץותינו.

ניתן היום, כי כסלו תשע"ג (4 בדצמבר 2012), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

יעל אנגלבורג שטן,
שופטת

אלון איטה,
שופט

להה גליקסמן,
שופטת, אב"ד

מר מיכאל ינון,
נציג ציבור (מעבידים)

מר ישראל דורון
נציג ציבור (מעבידים)